

The background features a historical scene of a building with stone arches. In the foreground, a large, ornate pocket watch is superimposed. The watch face is visible, showing Roman numerals and hands. The overall color palette is muted, with blues, greys, and gold accents.

Historische speurtocht
door het
centrum
van
Oss

Voor nieuwsgierige kinderen en hun (groot)ouders

Plattegrond

Vraag 1: De Groene Engel

Cultuurpodium en brasserie De Groene Engel zit in een oud gebouw. Misschien ben je hier wel eens geweest voor een film of op het terras? Dit was vroeger een kantoor. Eerst werkten hier mensen van de margarinefabriek van de familie Jurgens, later van Philips. Dat kun je nog zien op de oude foto. Ze hebben waarschijnlijk net pauze en zitten in de zon op straat.

In het parkje zie je een kunstwerk staan. Het is ook een glijbaan. Het heeft de vorm van een gesmolten pakje margarine. Wat was de naam van dat merk margarine?

.....

Vraag 2: Benkske

Dit bankje is bedekt met mozaïek. Dat zijn allemaal kleine gekleurde stukjes steen en glas. Toen koningin Máxima in 2009 in Oss was, mocht zij als eerste op het bankje zitten. In het Ossisch heet dit ook wel een benkske. Er staan allemaal dingen uit Oss op. Dingen uit de fabrieken die in Oss stonden, de Maas. Op de achterkant zie je de plattegrond van Oss. Schrijf twee Osse dingen op die je op het Benkske ziet

1.
2.

- *Loop via het parkje links langs het gebouw van de Groene Engel en de Kunstfabriek, naar de straat Achter de vuurloze.*
- *Ga hier rechtsaf tot aan het fietspad.*
- *Ga op de stoep bij het fietspad linksaf, richting de Grote Kerk.*
- *Ga het poortje onderdoor (de Boschpoorthof).*
- *Je ziet aan de andere kant van de weg de Grote Kerk.*

Route

Vraag 3: Hoe hoog is de kerktoren?

De Grote Kerk heeft een hele hoge toren. Ook al ben je ver weg van de stad, en sta je middenin de polder, dan kun je hem nog zien. Op de foto zie je twee mannen die bovenop de kerktoren aan het werk zijn. Dat is hoog! Zouden jullie dat durven? Hoe hoog denken jullie dat de toren is? Doe een gok.

Tip: bedenk hoe lang je bent, en hoeveel kinderen van jouw lengte zouden er ongeveer op elkaars schouders moeten staan om bovenop de toren te klimmen?

Vraag 4: Tekenen de Kerk

De toren van de Grote Kerk is best opvallend. Hij heeft geen spits, zoals de meeste kerken, maar is plat aan de bovenkant. Maak hier een tekening van de kerktoren.

Route

- Volg de weg naar rechts (de Koorstraat).
- Ga de tweede straat in naar de rechts, dit is de Peperstraat.
- Loop deze straat uit tot je bijna op de Heuvel bent.
- Kijk op rechts op de muur.

Vraag 5: Oude beroepen in de Peperstraat

In de Peperstraat, vlakbij het plein de Heuvel, zie je 6 glas-in-lood-ramen. Ze hangen tegen de muur. Hierop zie je beroepen die mensen vroeger hadden in deze straat of buurt. Dit zijn: bierbrouwer, glasblazer, (kranten)drukker, slager, postbode, dokter.

Bij welk plaatje hoort het beroep?
Van links naar rechts zie je:

- 1.....
- 2.....
- 3.....
- 4.....
- 5.....
- 6.....

Wat voor werk wil jij later gaan doen?

Route

Ga het plein de Heuvel op

Vraag 6: Wat stond hier?

Vroeger stond midden op de Heuvel een mooi gebouw. Dat kun je op de oude foto zien. Het werd in 1768 gebouwd, zo'n 250 jaar geleden. In 1921 werd het afgebroken, het was te klein geworden. Het stond ongeveer op de plek van de glazen ijssalon. Wat was dit voor gebouw? Doe maar een gok.

1. De eerste winkel in Oss
2. Het gemeentehuis
3. De bibliotheek
4. De varkensmarkt
5. Een school

Tip: Dit soort gebouw staat nu aan de Raadhuislaan.

Vraag 7: Wat is het oudste gebouw?

De Heuvel is het oudste plein in Oss. Er staan nieuwe en oude gebouwen aan. Welk gebouw is het oudste, denken jullie?

1. Restaurant La Colline, op nummer 40
2. Bogaerts Optiek, de brillenwinkel, op nummer 36
3. Intertoys, op nummer 19
4. De glazen ijssalon, middenin op het plein, nummer 17c

Tip: het gebouw heeft een gevelsteen waar het jaartal op staat.

Route

- Ga de Heuvelstraat in, dat is de winkelstraat rechts richting Hema en Walplein.
- Stop als je rechts de Monsterstraat ziet. Deze straat zit tussen D-Reizen en tassenuwinkel Wennekes.

Vraag 8: Straatnamen

Namen van straten kunnen soms veel informatie geven. Kijk op de plattegrond naar de straatnamen. De Kerkstraat is logisch, want dat is in de buurt van de kerk. De Heuvel ligt iets hoger, vandaar die naam. En de Heuvelstraat is de straat die naar de Heuvel toeloopt. Maar waar zou de naam Monsterstraat vandaan komen?

1. Mensen dachten dat vroeger dat hier spoken en monsters woonden die uit de kerk werden verjaagd.
2. Je krijgt hier vaak van die kleine verpakkingen, monstertjes, van bijvoorbeeld shampoo en etenswaren.
3. Hier werden de paarden goed bekeken die op de paardenmarkt op de Heuvel werden verkocht. Dat heet ook wel monstereien.
4. De huizen zijn hier monsterlijk duur.

Hoe zou jij de straat waarin jij woont, willen noemen? Schrijf dat hier in het bord.

Route

Loop naar het smalle straatje schuin tegenover de Monsterstraat. Dit straatje zit tussen de kapper en de sokken- en ondergoedzaak Jambelle.

Vraag 9: Een smalle straat

Middenin het centrum zit een heel smal straatje. Hoe heet dit straatje?

1. Het Steegje
2. Het Smalke
3. Het Gengske
4. Het Ministraatje

Route

- *Ga de smalle straat in en loop deze uit tot op de Walstraat.*
- *Kijk op de Walstraat en het Walplein goed naar beneden.*

Vraag 10: Stadsrechten

Als je goed kijkt, zie je in het centrum ronde, zilveren 'punaises' in de grond zitten. Met een osje en twee jaartallen erop. Je vindt ze bijvoorbeeld in de Walstraat en bij het Walplein. Op de plek van die zilveren dingen liep vroeger de stadswal van Oss, met een gracht en stadspoorten. Binnen die grenzen lag heel Oss. Nu is Oss natuurlijk veel groter. Je mocht niet zomaar een stadswal en stadspoorten bouwen, daar moest je eerst officieel een stad voor zijn. En daar had je stadsrechten voor nodig. Leuk om te weten: de plaatsen Megen en Ravenstein zijn een stuk kleiner dan Oss, maar hadden al eerder stadsrechten.

Kijk goed naar de punaises. Deze zijn gemaakt toen Oss het 600-jarige bestaan als stad vierde. In welk jaar kreeg Oss stadsrechten?

1. In 600
2. In 1399
3. In 1899
4. In 1999

Vraag 11: Vlees op het Walplein.

Je hebt in Oss veel verschillende soorten industrie gehad: grote fabrieken die margarine maakten of tapijten of medicijnen. Er stonden vlakbij het station ook twee fabrieken die vlees verwerkten. Van varken tot worst of hamburger. Waaraan kun je op dit plein zien dat de vleesindustrie belangrijk was en is voor Oss?

Tip: goed zoeken, het is vrij klein en het is van brons.

Dit is het einde van de tocht. Ben je nieuwsgierig naar de antwoorden? Kijk dan op de website van het stadsarchief: www.stadsarchiefoss.nl, bij het onderdeel Activiteiten.

Tips en reacties zijn altijd welkom via informatie@stadsarchiefoss.nl. Of loop een keertje langs in het Stadsarchief, Raadhuislaan 10 (in de bibliotheek) in Oss.

Woordzoeker

```

O F Q
V W E Z R P E R B
D X B E Z R S K C F O T B
D W H N P A P L B T W U J G P Y A
J P G Z Z F E I H C R A S D A T S A O
Z X X S A Z P E P E R S T R A A T F W G I
H I N D U S T R I E M Q G K F O R Y G S H
I J R X U Z E E P T E Z T Z T B Z
I A K C X L C N T D M W J T C K S
C J G R D C F R L C J K T Q E P W Y A O I N B A L
F V Z E T C A T E F O T O X E P X J H B M T U R K
R A V Y N R R W F G T X D T N R F J L P Y N I J R
Z E R G K Q G W V I Y L Z A X T O P Q Z E M Q K W Z J
F M K Y L K M S I G S L Q N I E L P L A W V U V Y D Z
T I E S V T G Z K S G M P B D H U O E X D S U H H V L
N N I F O J B E J J Q R T U Q Q X S L I E T W
U T L L I T J V U M I Q I H U Y C E K H Y
V J X G Q A B H N W U Q S M S B H C O V V
E L I T J F Y U U Y
I U N E L B S H X C V D
R M Q V U R M A R G A R I N E H S D Y S K
X A X H U R W N E R O T K R E K O O T J I
W T N W A V Z E O Q R B E X U D H E V
X I T K S T A D S R E C H T E N W
F P N O L K W E Q R C P I
R N S I W Q A J O
N K X
    
```

Foto

Kerktoeren

Stadsrechten

Gemeentehuis

Margarine

Varkentje

Gengske

Oss

Walplein

Heuvel

Peperstraat

Industrie

Stadsarchief

Deze speurtocht is een aangepaste versie van het boekje voor de Stadstocht 2017. Het Stadsarchief organiseert deze stadstocht voor groep 6, als onderdeel van het OKVO kunst- en cultuurmenu.

Vormgeving en print: Vormgeving en publicatie gemeente Oss

September 2017

stadsarchief oss

adres Raadhuislaan 10 - 5341 GM Oss
t 0412 842 010 i www.stadsarchiefoss.nl
e informatie@stadsarchiefoss.nl - entree gratis

